

ПАРАЛІНГВІСТИЧНІ КОМПОНЕНТИ ВИРАЖЕННЯ ЕМОЦІЇ «СТРАХ» НА МАТЕРІАЛІ МАЛОЇ ПРОЗИ

Мікула О.І. (Львів)

Всебічне вивчення специфіки обміну інформацією передбачає звернення до невербальних компонентів комунікації, безпосередня роль яких полягає у створенні емоційного простору, підвищенні експресивності мовлення і забезпеченні зворотного комунікативного зв'язку. Засоби невербальної комунікації є природною частиною нашого життя і практично неможливо не використовувати їх у процесі спілкування [2, с. 59]. Дж. Фаст відзначає, що важливо розуміти людину за її жестами, рухами, поглядами, позами та інтонаціями, оскільки слова можуть бути нещирими, а невербальні складові допоможуть визначити істинну цінність промовлених слів [1, с. 5].

Розглянемо специфіку відображення невербальних компонентів «страху» в малій прозі. Емоційний стан «страху» може репрезентуватися в малій прозі різними засобами — як прямою номінацією, так і безпосереднім вираженням «страху», а також словесним описом стану, особливостей мовлення, голосу, погляду, руху тіла. В досліджуваній малій прозі найбільш репрезентативними маркерами страху є різноманітні фізіологічні реакції організму людини, які призводять до змін у її зовнішності. В результаті аналізу невербального вираження емоції «страху» виділено три групи: внутрішній прояв переживання страху, зовнішній прояв переживання страху та фонаційний прояв страху. У першій групі емоція «страху», найчастіше, реалізується кластерно, спостерігаються такі симптоми як пришвидшене, переривчасте дихання: *it became difficult for me to breathe [3: 254], I gasped for breath [3: 259], to gasp deeply [3: 249], he gasped like a runner [3: 252]*, неможливість сконцентруватися: *my eyes began to water. I could not begin [3: 262]*, знижується тонус мускулатури: *legs got so weak [3: 254], the strength went out of my legs [3: 259], legs were limp [4: 376]*, вражається зір: *darkening of my vision [3: 254], terrifying loss of sight [3: 259]*, порушується функціонування серця: *my heart pounding [4: 314], to wait for his*

heart to stop hysterical beating[4: 376], змінюється кров'яний тиск: *blood pressure was affected*[3: 254], *my blood rush to my head*[4: 261], «страх» прирівнюється до відчуття болю: *the fear of pain*[4: 52], *to gasp deeply, as if she was in pain*[3: 249]. У другій групі периферичні зміни охоплюють організм персонажів, невербальні реакції трансформуються в комунікативний акт. Характерними ознаками зовнішнього прояву «страху» є тремтіння: *tremble* [4: 480], *shaking with fright* [3: 67], пересихання ротової порожнини: *mouth was dry*[4: 262], потовиділення: *sweat stood out on his forehead* [3: 252] та зміна кольору шкірного покриву *face got mottled and red* [3: 249], *face turn pale* [4: 260]. Третя група актуалізує фонаційний прояв «страху». Автори малої прози використовують голос як інструмент невербальної комунікації для відображення емоційного переживання «страху»: *And when I turned around, I saw her coming toward me just a few feet away and I shrieked and dropped everything* [4: 314]. *Then she screamed and dropped the tray with the glasses and bottles on it...* [3: 226]. Фонацями *scream* та *shriek* демонструють різке підвищення гучності голосу та вживаються з лексемою *drop* аби передати емоційний стан незахищеності.

Оскільки емоція «страху» несе велике інформаційне навантаження, вивчення засобів його вираження в мовленні і комунікативній поведінці представляє великий інтерес для подальшого дослідження.

Література:

1. Фаст Дж. Язык тела. Как понять иностранца без слов / Дж. Фаст, Э. Холл : Пер. с англ. — М : Вече, АСТ, 1995. — 432 с. 2. Kellermann K. *Communication monographs* / K. Kellermann. — N. Y., 1992. — 288 p.

Джерела Ілюстративного матеріалу:

3. Cheever J. *Selected short stories* / J. Cheever. — Moscow : Progress Publishers, 1980. — 343 p. 4. Moffet J. *Points of view : An anthology of short stories* / J. Moffet., K. R. McElheny. — New York : Mentor Books, 1995. — 608 p.

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ В. Н. КАРАЗІНА
ФАКУЛЬТЕТ ІНОЗЕМНИХ МОВ
Кафедра німецької філології і перекладу

ГЕРМАНІСТИКА У ХХІ СТОЛІТТІ:
КОГНІТИВНА, СОЦІО- ТА ПРАГМАЛІНГВІСТИКА

ТЕЗИ ДОПОВІДЕЙ
ІІІ ВСЕУКРАЇНСЬКОЇ НАУКОВОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ ГЕРМАНІСТІВ
З МІЖНАРОДНОЮ УЧАСТЮ

5 квітня 2014 року

Харків 2014

КАЗОК

- Сфименко В.А., канд. філол. наук (Київ) 27
АНГЛОМОВНА АКТУАЛІЗАЦІЯ КОНЦЕПТУ "UNCERTAINTY" У
ПОСТМОДЕРНИХ ХУДОЖНИХ ТЕКСТАХ БРИТАНСЬКИХ АВТОРІВ
- Залужна М.В. (Запоріжжя) 29
KOGNITIVE VERHÄLTNISBESTIMMUNG DER METAPHERTHEORIE
ZUR PARABELFORSCHUNG
- Зароловський М. (Тscherniwzi) 31
КОГНИТИВНА МЕТАФОРА ЯК СПОСОБ ЦЕНТРАЦІЇ НЬЮ-
ЙОРКСЬКОГО ТЕКСТА АНГЛО-АМЕРИКАНСЬКОЇ ПЕСЕННОЇ ЛИРИКИ
- Івашина Т.М., канд. філол. наук (Київ) 33
ПАРАЛІНГВІСТИЧНІ КОМПОНЕНТИ ВИРАЖЕННЯ ЕМОЦІЇ «СТРАХ»
НА МАТЕРІАЛІ МАЛОЇ ПРОЗИ
- Мікула О.І. (Львів) 35
ЕПТОНІМІЧНА ВЕРБІЛІЗАЦІЯ КОНЦЕПТУ ЛЮДИНА
В НІМЕЦЬКОМОВНОМУ ВЕБ-ПРОСТОРІ
- Оніщенко Н.А., канд. філол. наук (Харків) 37
БАЗОВІ НОМІНАЦІЇ КОНЦЕПТУ „ЖІНОЧІСТЬ” У ВІКТОРІАНСЬКІЙ
ЛІНГВОКУЛЬТУРІ
- Орел А.Л., канд. філол. наук (Київ) 39
КОГНИТИВНІ ОПЕРАЦІЇ У СУЧАСНОМУ НІМЕЦЬКОМУ
АРГУМЕНТАТИВНОМУ ДИСКУРСІ
- Пірог І.І., канд. філол. наук (Кременчук) 41
ЯЗЫКОВАЯ РЕПРЕЗЕНТАЦІЯ КОНЦЕПТА „GLÜCK“
В НЕМЕЦЬКОМУ ЯЗЫКЕ
- Смирнова Т.И., канд. філол. наук, Н.А. Баранова (Вологда, Россия) 43
МАКСИМА У СИСТЕМІ ЕПТОНІМІКИ
- Смоляна Т.А. (Харків) 45